

Melkziekte en uierontsteking

Weet u dat melkziekte een enorme risicofactor is voor uierontsteking? Calcium is, zoals u weet, nodig voor de functie van spierweefsel. Dus ook de kringspier om het slotgat functioneert minder. Verder hebben óók de witte bloedcellen –welke nodig zijn voor de weerstand- voor hun functioneren calcium nodig! Het is aangetoond dat het calciumgehalte in deze cellen daalt, nog voordat de koe klinische (=zichtbare) verschijnselen van melkziekte vertoont.

Melkziekte koeien hebben dus een extra slechte weerstand.

Dus de koe ligt op de grond met open slotgaten zonder weerstand: Bijna een garantie op mastitis! Controleer dan ook de temperatuur en het uier van deze koeien twee keer daags zodat u snel in kunt grijpen als het nodig is.

Een ander goed voorbeeld zijn de koeien rond afkalven die te weinig voer eten en daarbij ook te weinig calcium opnemen.

Doordat ze weer biest en melk gaan geven vanuit de droogstand wordt plotseling veel extra calcium via de biest/melk uitgescheiden en kan de koe dit tekort met extra calcium uit het voer in haar bloed aanvullen. Als de koe dus weinig eet rond het afkalven dan is een extra gift aan calcium (Schelpenkalk) nodig om de koe op de been te houden maar ook om voldoende weerstand te bieden tegen andere ziekteverwekkers. Denk dan met name aan te weinig spierkracht, bij een calciumtekort, van de slotgatspier en het onvoldoende samentrekken van de baarmoeder.

Natrium is onder andere nodig voor de vloeistof in het lichaam (osmose) en om kalium uit het lichaam af te voeren. Bij een te laag natriumgehalte in het voer is ook de smakelijkheid van het voer duidelijk minder.

Door natriumtekort in het lichaam kan bij koeien extra zucht in de lactatie ontstaan en is ook een hoge voeropname niet mogelijk omdat het teveel aan kali niet snel genoeg wordt afgevoerd.

Micromineralen

Selenium, koper en zink zijn micromineralen en zijn voor een goede gezondheid van de koe zeker nodig maar door voorraadvorming in het lichaam hoeven deze mineralen niet elke dag volledig in het voer aanwezig te zijn.

Het speciale van deze micromineralen is het feit dat ze nodig zijn als onderdeel in enzymen en eiwitten in het lichaam. Bij een tekort aan deze micromineralen kunnen de enzymen en eiwitten niet gevormd worden en daardoor kunnen deze bouwstoffen en afweerstoffen van het lichaam niet werken.

Op dat moment blokkeert de afweer en daalt de weerstand van de koe naar nul. Een voorbeeld hiervan zien we bij vaarzen rond het afkalven die al meerdere maanden te weinig selenium en koper hebben opgenomen. Door deze langdurige tekorten aan deze weerstandsmineralen kunnen deze vaarzen niet voldoende weerstand bieden tegen mastitis rond afkalven (vaarzenmastitis) en het goed afkomen van de nageboorte.

Ook bij een teveel aan baarmoederontstekingen op een melkveebedrijf, na normale geboortes, moet zeker ook aan tekorten van deze mineralen gedacht worden. Vooral bij eenzijdige rantsoenen met voldoende energie en eiwit kunnen zeker tekorten optreden. Een voorbeeld is het voeren van veel snijmaïs voeren aangevuld met voordroogkuil waarvan de mineralengehalten niet onderzocht zijn.

Hoezo tekort aan Calcium?

Gezonde koeien en vaarzen die een normaal melkvee rantsoen krijgen en ook voldoende voer opnemen kunnen ruim voldoende Calcium uit het rantsoen opnemen om in de eigen behoefte te voorzien. Problemen ontstaan als de koe minder voer eet of niet genoeg voer kan opnemen, het

rantsoen niet goed is voor een herkauwer zoals bij structuurtekorten met pensverzuring tot gevolg, en bij te hoge eiwitgiften die diarree geven, de koe of vaars veel biest gaat geven en te weinig eet rond het afkalven en de koe een ernstige uierontsteking heeft.

In alle gevallen komt er uit het rantsoen te weinig Calcium in het bloed van de koe en gaat er via de biest en de melk teveel Calcium uit het lichaam. In deze korte periode van Calciumtekort kan de koe niet snel genoeg Calcium uit haar botten benutten om de bloed-Calcium gehalten op peil te krijgen en te houden.

Vaak wordt ook vergeten dat koeien in deze moeilijke periode van een beginnend Calciumtekort of -armoede ook een zwakke penswerking hebben. Hierdoor stoppen de penscontracties en stopt de voerafbraak.

De koe komt in een vicieuze cirkel en dan wordt helemaal geen Calcium meer opgenomen uit het voer. Ook bij pensverzuring en diarree passeert het voer te snel door de darmen en is de opname vanuit de darm naar het bloed te laag: het benuttingspercentage van Calcium daalt daardoor sterk. Bij een ernstige uierontsteking in elke periode van de lactatie ontstaat ook een Calciumtekort door de toxinen in de bloedbaan die Calcium binden daar deze ernstig zieke dieren meestal hoogproductief zijn en door de mastitis stoppen met eten.

Het grote probleem van melkziekte of kalfziekte rond afkalven wordt veroorzaakt doordat de vaarzen en koeien voor het afkalven minder gaan eten en juist ook op dat moment veel biest gaan produceren. Met de biest wordt 2x zoveel Calcium uitgescheiden (2,4 gram per liter) dan met normale melk (1,2 gram per liter dus). Koeien en vaarzen die een groot uier met biest maken voor het afkalven verliezen dan veel Calcium en gaan meestal ook veel minder eten door de pijn en worden zwakker. Hierdoor vertraagt of stopt het afkalven waardoor de ellende voor het moederdier alleen maar groter wordt. Vaak hebben deze dieren ook nog eens een (te) zwaar en groot kalf.

Met het totale voer moet in deze periode het Calcium en ook het Magnesium worden gevoerd en niet alleen de mineralen via de brokken. De brokgift en -opname zijn nog zeer laag! Hier geldt dus een energierijk basisrantsoen die alle mineralen en vitamines bevat want de totale voeropname is nog laag.

Lekker voer zoals goed hooi, goede voordroog en frisse snijmais vinden koeien dan extra lekker en elke kg extra drogestof opname is een extra bescherming tegen een Calciumtekort. Vergeet niet dat pas gekalfde dieren lauw water heerlijk vinden en ook vaak veel dorst hebben.

Dit dus ook zeker geven om het herstel van de voeropname te versnellen. Let wel op dat kalfjes bij de koe houden voor veel koeien en vaarzen betekent dat ze niet gaan eten of drinken en na deze periode eerder klachten krijgen.

Veehouders die meer losse producten voeren als graan, maismeel, bieten en aardappelen in combinatie met veel snijmais hebben een rantsoen met tekort aan Calcium. Ook op bedrijven met intensief geteeld gras of voordroog hebben ook een lage Calciumvoorziening. Op deze bedrijven bevat dit gras en de voordroog vaak ook veel eiwit en Kali, waardoor de Calcium benutting ook laag blijft. Allebei deze rantsoen moet extra worden aangevuld met Calcium en meestal ook Magnesium en bij weinig "stevige structuur" ook zeker extra smakelijk weidehooi, lucerne of grove voordroog.